



Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü



BİTKİSEL ÜRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Zeytin ve Zeytinyağı Sektörü Ulusal Kümelenme Stratejileri

İzmir Ortak Akıl Platformu®

Çalışma Raporu

23 Ekim 2014

İzmir

İÇİNDEKİLER

Sunuş	1
1. Mevcut Durum Analizi	2
2. Öneri Geliştirme Çalışması	5

EKLER

Ek 1. Mevcut Durum Analizi – Önceliklendirmede Elenen Olumlu İfadeler	13
Ek 2. Mevcut Durum Analizi – Önceliklendirmede Elenen Olumsuz İfadeler	16
Ek 3. Mevcut Durum Analizi – Konsolidasyonda Elenen Olumlu İfadeler	21
Ek 4. Mevcut Durum Analizi – Konsolidasyonda Elenen Olumsuz İfadeler.....	24
Ek 5. Öneri Geliştirme Çalışması – Konsolidasyonda Elenen Öneriler	27
Ek 6. Katılımcı Listesi.....	31
Ek 7. Çalışma Programı	33
Ek 8. Toplu Çalışma Fotoğrafı.....	34

TABLolar

Tablo 1. Öncelikli Olumlu İfadeler	3
Tablo 2. Öncelikli Olumsuz İfadeler.....	4
Tablo 3. Grupların Öneri İfadeleri.....	6

Sunuş

T.C. Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü (GTHB-BÜGEM) ve TÜSSİDE işbirliği ile “Zeytin ve Zeytinyağı Sektörü Ulusal Kümelenme Stratejileri Projesi” yürütülmektedir. Projede zeytin ve zeytinyağı sektöründe uygulanacak etkin kümelenme stratejileri ve politikaları ile farkındalık oluşturmak ve yenilikçilik perspektifiyle; üretimin, ihracatın, verimliliğin, kullanım alanlarının ve katma değerinin artırılarak yerel kalkınmanın ve zeytin-zeytinyağı sektöründe ülkemizin rekabet gücünün artırılmasına katkı sağlamak amaçlanmaktadır.

Bu çalışmada İzmir, Manisa, Aydın, Muğla, Denizli, Afyon, Konya ve Ankara illerinden gelen zeytin ve zeytinyağı sektöründe önde gelen paydaşlardan (akademisyenler, sivil toplum yetkilileri, özel sektör temsilcileri ve kamu yetkilileri) zeytin ve zeytinyağı sektörüne yönelik mevcut durumun analizini yapmaları istenmiştir. Çalışma sırasında sektöre yönelik girdi koşulları, talep koşulları, firma stratejisi ve rekabet yapısı, devletin rolü, ilgili ve destekleyici kuruluşlar/sektörler ana başlıklarında katılımcılardan değerlendirmeler yapmaları istenmiş, sektöre dair güçlü ve gelişmeye açık alanlar, fırsatlar ve tehditlere ilişkin tespitlerini ve önerilerini almak amaçlanmıştır. Çalışma programı, TÜBİTAK Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstitüsü (TÜSSİDE)'nin yürütücülüğünde 23 Ekim 2014 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Uluslararası Tarımsal Araştırma ve Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nde yapılan çalışmaya 34 kişi katılım göstermiştir.

Programda gerçekleştirilen çalışmalar şöyledir:

1. Mevcut Durum Tespit Çalışması
2. Öneri Geliştirme Çalışması

Çalışma “kürsüden anlatma ve toplu dinleme konferansı” şeklinde değil, yaratıcı fikir oluşturma yöntem ve teknikleri kullanılarak, tüm katılımcıların tüm çalışmalara başından sonuna kadar aktif katılımı ile yazılı bilgi ve belge üretmeye yönelik olarak gerçekleştirilmiştir.

Bu rapor, çalışma programında oluşturulan veri ve bilgileri içermektedir. Raporda sunulan sonuçlar; çalışma esnasında katılımcıların tartışıp görüş birliğine vardığı **çıktıların son hali** olup, TÜSSİDE tarafından üzerinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır.

Katılımcı listesi **Ek 5**'de, çalışma programı **Ek 6**'da ve çalışmaya ilişkin toplu fotoğraf **Ek 7**'de sunulmuştur.

1. Mevcut Durum Analizi

Mevcut Durum Analizi geniş katımlı iç ve dış durum analizinin yapılarak kurumsal kapasitenin ortaya çıkarılması ve geleceğe yönelik stratejiler geliştirilmesini sağlamaktadır.

Bu kapsamda, kuruluşa ilişkin olumlu ve olumsuz değerlendirmeler belirlenir. Şekil 1’de mevcut durum analizinin genel yapısı verilmiştir. Mevcut durum analizinde olumlu ve olumsuz değerlendirmeler iki ayrı boyutta düşünülebilir. Birinci kısım olan olumlu değerlendirmelerde kurumun güçlü yönleri ve kurum için avantaj yaratan fırsatlar belirlenirken; olumsuz değerlendirmelerde kurumun zayıf yönleri ile kurum için olumsuz olacak tehditler belirlenir. Kurumun güçlü ve zayıf yönleri kurumun kontrolü dahilindeyken; kurum karşılaştığı fırsatlar ve tehditler kurum kontrolü dışındaki koşul ve eğilimlerden ortaya çıktığı kabul edilir.

	OLUMLU	OLUMSUZ
Sektör dâhilinde	Güçlü Alanları	Gelişmeye Açık Alanları
Sektör dışında	Fırsatları	Tehditleri

Şekil 1. Mevcut Durum Analizi

Mevcut durum analizi çalışmasında katılımcılar, Zeytin ve zeytinyağı sektörünün mevcut durumuna ilişkin Güçlü Alanları, Fırsatları, Zayıf Alanları ve Tehditleri değerlendirmiştir. Çalışma süresince katılımcılar bu konuları toplamda 4 grup olarak çalışmıştır. İlk aşamada **Grup 1 ve 3** olumlu değerlendirmeler; **Grup 2 ve 4** ise olumsuz değerlendirmelerde bulunmuştur. İlk aşamada her grubun bireyleri grubun konusuna ilişkin bireysel fikir üretmiş, üretilen fikirler gruba okunarak konsolide edilmiştir. İkinci aşamada her gruba ilişkin oluşturulan fikirler diğer gruplar ile paylaşarak, diğer grupların da farklı konularda fikirleri alınmıştır. Son aşamada olumlu ve olumsuz konularda hazırlanan fikirler grup katılımcıları tarafından oylanmıştır. Oylama sonucu önceliklendirilmiş fikirler **Tablo 1** ve **2’de**, elenen fikirler **Ek 1** ve **Ek 2’de** verilmiştir. Katılımcıların verdikleri puanlar puan sütununda yer almakta olup, fikirlerin önem sırasını göstermektedir.

Tablo 1. Öncelikli Olumlu İfadeler

Grup No	Kod ¹	Olumlu Alan Mevcut Durum Tespit İfadesi	Puan
Grup 1	PT1.1	Zeytin ve zeytinyağında markalaşma ve coğrafi işaretleme konularına ilgi artmaktadır (üreticiler açısından)	10
	PT1.2	Dünyada yeni ülkelerin (kültüründe zeytinyağı olmayan) zeytinyağı ile tanışması ve tüketimlerinin artması	9
	PT1.3	Pazarlama açısından ülkemizin konumunun lojistik açıdan çok uygun olması	8
	PT1.4	Uluslararası rekabette diğer ülkelerin pirim destekleri nedeniyle diğer ülke paydaşlarımız bizden daha rahat pazarda rekabet imkanı bulabilmektedir	8
	PT1.5	Zeytinyağının sağlık yanında önemli bir lezzet unsuru olması	8
	PT1.6	Bilinçli ve sağlığına önem veren tüketici kitlesi giderek ağırlık kazanmaktadır	7
	PT1.7	Desteklerin artması ve çeşitlenmesi sektörü geliştirmekte ve güçlendirmektedir	6
Grup 3	PT3.1	Ekonomi Bakanlığı'nın markalı ihracatı desteklemesi ve firmaların uluslararası rekabet gücünü artırması	8
	PT3.2	STK'lar arası olumlu (EZZİB, UZZK, TOBB, GTHB) ilişkiler sektörün sorunlarını çözmek açısından olumludur	8
	PT3.3	Kalkınma ajansları ve TÜBİTAK projeli destekler vermektedir	7
	PT3.4	Teknoloji ekipman anlamında gerekli makine temini ve bakımı kolay ve ulaşılabilir. Üretim teknolojileri dünyaya göre rekabetçi durumda	7
	PT3.5	Aile şirketleri düşük maliyetli işletme ve üretim becerisine sahip	6
	PT3.7	Tadım panellerinin oluşturulması	6
	PT3.8	İç talep son yıllarda yapılan tanıtım çalışmalarıyla artmıştır	6
	PT3.9	UZK'ya tekrar girilmesi	6
	PT3.10	Ulusal zeytin ve zeytinyağı konseyi bulunmaktadır. Sofralık zeytin ve zeytinyağı üretimini, kalitesini arttırmaya yönelik çalışmaları vardır. Ayrıca ürün kalitesinin iyileştirilmesi tüketimin arttırılmasına yönelik eğitim ve çalışmaları bulunmaktadır	6

¹ PT: Pozitif Tespit (olumlu)

Tablo 2. Öncelikli Olumsuz İfadeler

Grup No	Kod ²	Olumsuz Alan Mevcut Durum Tespit İfadesi	Puan
Grup 2	NT2.1	Zeytinde var yılı / yok yılı nedeniyle verim azlığı nedeniyle rekabet gücünün azalması	8
	NT2.2	Ulusal zeytin ve zeytinyağı tüketimini teşvik edecek çalışmaların yetersizliği	7
	NT2.3	Üretim maliyetleri çok yüksek	7
	NT2.4	Zeytinyağı sanayicilerinin zeytin işlemedeki %18 KDV oranı çok yüksektir	6
	NT2.5	Devletin 3573 sayılı kanununun korumada güven vermemesi	6
	NT2.6	Sektörde kayıt dışılık vardır, düşük kaliteli ve tağşişli ürün satışı fazladır	6
Grup 4	NT4.1	Kayıt dışı çalışmanın sektöre verdiği zarar	10
	NT4.2	Devlet desteğinin (primin) son ürüne verilmesi ve yetersiz olması	9
	NT4.3	Piyasa denetimlerinin (market, pazar vs.) yetersiz oluşu dolayısıyla tağşiş ve haksız rekabet	9
	NT4.4	Zeytinden, zeytinyağı üretilirken mevcut ürünün her aşamadaki çıkan yan mamullerin değerlendirilmesi gerekmektedir. Karasu sorunu çözölmelidir	8
	NT4.5	Devlet tarafından üreticilere verilen desteklerin yetersiz oluşu	7
	NT4.6	Ürünle ilgili üretici, tüketici, fabrikacı yeterli bilgiye sahip değil	7
	NT4.7	Fabrikalar arasında kümelenme eksikliği bulunduğundan birbirlerini destekleyici etki yapmamaktadırlar	7
	NT4.8	Zeytin sıkma tesisleri sezonluk çalışması nedeni ile maliyetleri yüksektir. Bazı yasal yükümlölükleri 12 ay yerine getirme zorunluluğu bulunmaktadır	6

² NT: Negatif Tespit (olumsuz)

2. Öneri Geliştirme Çalışması

Öneriler, mevcut potansiyelden faydalanmak için hayata geçirilmesi gerekenler, olumsuz alanların etkisinin azaltılması veya ortadan kaldırılması için öngörülen vadede tamamlanması beklenen ve ilgili kurum/kuruluşların eşgüdümünde gerçekleştirilecek olan çalışmalardır. Olumsuz alanların etkisinin azaltılması veya ortadan kaldırılması için öngörülen çalışmalar olabileceği gibi olumlu tarafların daha da iyileştirilmesi için çözüm önerilerini içerir.

Çalışmanın bu aşamasında katılımcılardan, 4 grup halinde, mevcut durum analizi çalışmasında saptanan öncelikli hususlar doğrultusunda hayata geçirilmesi gereken proje, faaliyet, organizasyonel değişiklik vb. önerileri geliştirmeleri istenmiştir. Geliştirilen öneriler grup üyeleri tarafından oylanmıştır.

Katılımcıların grup bazında geliştirmiş oldukları öneri ifadeleri **Tablo 3**'te verilmiştir.

Tablo 3. Grupların Öneri İfadeleri

Grup No	Öneri İfadesi	Puan
Grup 1	Rekolte tahmin çalışması daha bilimsel bir veri tabanı ile tespit edilmeli	17
	2 fazlı sistemde lagun zorunluluğu vardır. Şu an çok basit lagunlar kabul edilmekte. Ancak ilerleyen süreçte daha detaylı ve zor kriterli lagunlar istenecektir. Lagun hesabı yapılırken istenen birim miktarı için mutlaka devlet desteği verilmelidir. Bu durumda çevresel etkisi en aza indirilmede önemli katkısı olacaktır	15
	Çiftçiye özel düşük fiyatlı ÖTV' siz mazot satılsın	15
	Zeytinyağında iç tüketimi artırmak adına, kamu spotu (afiş vb) hazırlanabilir	14
	Turizmde zeytin yollarının belirlenerek kültürel turizmde kullanılması	14
	Üretim alanlarında arazi ıslah, arazi yolları budamadan vb. makine işlerde üreticiye destek	13
	(Zeytin işlemede) Kayıtlı ekonomi, için mutlaka faturalı işlem gerekli KDV oranı %18 den makule çekilerek, Ar-Ge fonu için buradan kaynak sağlanabilir	12
	Zeytin ve zeytinyağı üreticilerinin ihracata yönelik devlet destekleri konusunda bilinçlendirilmesi	12
	Ulusal zeytin ve zeytinyağı konseyinin sektörü daha kucaklayıcı hale getirilerek etkinliğinin artırılması	12
	Zeytinyağında erken hasat, soğuk sıkım ve duysal değerlerin belirtildiği ayrı bir sınıflama yapılması ve bu sınıfların kalite kriterlerinin geliştirilmesi için Türk Gıda Kodeksi ile görüşmeler başlatılarak sonuçlandırılması gerekir	12
	Türk zeytinyağı ve zeytin kümelerinin oluşturulması. Ortak yurtdışı pazarlama faaliyetleri (heyetler) ile hedef pazarlarda Türk zeytin ve zeytinyağının tanıtımının yapılması	11
	Türkiye prina yağı envanterinin oluşturularak buradan zeytinyağına geçişin engellenmesi	11
	Yeni bahçe tesisinde yapılan desteklemelerde ihracat şansı olan çeşitlerin daha fazla desteklenmesi gerekir	11
	Zeytin ve zeytinyağı etiketlerine kalite özelliklerini gösteren ek bilgilerin eklenmesi	10
	Zeytinyağından kaliteyi artıran unsurların desteklenmesi (Zeytinyağına yemeklik ve rafinajlıkta farklı prim)	10
	İhracatçının yok yılında uluslararası piyasadaki pazar payını kaybetmemesi için her yıl ürün veren veya üretim yelpazesinin Tarım Bakanlığının ile bir program halinde uygulanmaya geçerek gerekli önlemi alması gerekmektedir	10
	Üniversite ve sanayi arasında yapılacak işbirlikleri zeytin ve zeytinyağında kaliteyi artırmayı sağlar.	10

Tablo 3. Grupların Öneri İfadeleri (Devam)

Grup No	Öneri İfadesi	Puan
Grup 1 (Devam)	İhracat KDV iadesi nakit olarak ve daha hızlı basit bir sistemle yapılsın	10
	İmalat (yatırımları) ile ilgili KDV oranı %8 e düşürülsün	10
	Boşa bırakılmış binlerce dönüm arazi zeytinlik, üretime katılabilir. Uzun-vadeli-sıfır faizsiz kredi	8
	İç pazarda, zeytinyağı ve zeytin tüketiminin az olduğu bölgelerde tadım günü gibi etkinliklerle tanıtım yapılmalı. Eşantyonlar dağıtılmalı	8
	İhracat ve yurt içi satışta iki farklı otoritenin (Ekonomi Bakanlığı- Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı) tek bir mercide toplanması	8
	Zeytin üretim bölgelerine ve zeytin tiplerine bağlı olarak zeytin ve zeytinyağlarının içerikleri için veri tabanları oluşturulması	8
	Zeytin ve zeytinyağı tüketimin artırılması amacı ile zeytinyağının sağlığa etkileri üzerindeki çalışmaların finansal olarak desteklenmesi	8
	Türkiye'ye ait kalite parametrelerinin göz önüne alınarak kalite standartlarının gözden geçirilmesi (Uluslararası standartlar)	8
	Destek ödemeleri daha hızlı yapılsın (Tarım destekleri)	7
	Sektörün ihtiyacı olan ara elemanların yetiştirilmesi için MEB ve İŞKUR ve GTHB ortak çalışması	7
	Zeytin üreticisinin örgütlenmesinin teşvik edilmesi (Bu somut olarak ekonomik yararlarla görülmeli) Stopaj desteklerin kooperatifler tarafından verilmesi	6
	Zeytin ve zeytinyağı sektörü UR-GE projeleri ile kurumsallaşma markalaşma ve verimlilik alanlarında kapasite geliştirilmesi	6
	Zeytinyağı üreticilerinin tasarım ve paketlemeye odaklanarak ürünün katma değerini artırması	6
	Mevcut Tarımsal amaçlı Kooperatiflerin işletme kredisinin yine Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı bünyesinden kullanılması	4
	Dahilde işleme rejimi kapsamında 1:1 oranı (ithal gelen miktarın 2 katı ihraç taahhüdü) ile ithalat açılsın	2
Grup 2	Zeytinyağı tüketimini özendirecek kamu spotu oluşturulup, medyada yayınlamak	18
	Zeytinyağında tağşişin önlenmesi için bölgeler de analiz laboratuvarları kurulmalı gerekiyorsa özel sektör ve STK' lardan destek alınması Kalite, Ar-Ge vb. konuların yapılabilmesi	14
	3573 sayılı kanunun değiştirilemez niteliğindeki bir kanunla desteklenmesi yada bölgesel olarak bu ölümsüz ağacın bilimsel olarak farlılığına kanıtlayarak dünya kültür mirasları arasına sokarak ölümsüzlüğünü pekiştirmek	14

Tablo 3. Grupların Öneri İfadeleri (Devam)

Grup No	Öneri İfadesi	Puan
Grup 2 (Devam)	Avrupa Birliği üye ülkelerindeki üreticilere olan desteğin ülkemiz içinde aynı eşdeğerde uygulanması ya da ona yakın prim verilmesi	13
	KDV oranı düşürülmelidir (Zeytinyağının ekmek kadar gerekli olduğu kabul edilmelidir)	13
	Zeytin ve zeytinyağı tanıtım etkinlikleri ve eğitimlerinin düzenlenmesi ve bu aktivitenin başlangıç aşaması 3-6 yaş çocuklar olması	12
	Zeytin ve zeytinyağı sektöründeki yenilikleri paylaşmak için ortak bilgi platformu (online) oluşturulmalı	12
	Periyodisitenin azaltılması için zirai bakım ve işlem için çiftçilere bilgilendirme eğitimleri verilmelidir	12
	Üretim maliyetlerini düşürmek adına, zeytin ve zeytinyağı üreticilerine özel KDV düzenlemesi yapılmalı	12
	Üretim aşamasında verilen desteklerin artırılması (ekipman, gübreleme, ağacın bakımı ürünün taşınması, depolanması vb.) Not: Ekipman desteği varken, depolama tankları bu desteğe girmemektedir	11
	Turizm Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının ve Kültür Bak. bünyesinde ünlü turizm bölgelerindeki otellerde hatta buraya uçan uçaklardan başlayarak Türk zeytinyağının tanıtımını arttırmak	11
	Teknik tarımın yaygınlaştırılması için gerekli bilinçlendirme ve devlet desteği sağlanmalıdır	11
	Son ürünlerdeki kalite için zeytin ağacı çiçekten itibaren hazırlanmalıdır	10
	Üniversitelerin aşçılık, turizm, otelcilik gibi bölümlerine zeytin-zeytinyağı dersleri konulabilir	9
	Kümelenme çalışmaları yapılmalıdır	8
Grup 3	Araştırma kurumlarının ve özellikle üniversitelerin daha araştırmacı olabilmeleri için hedef ve araçlar (finansman) geliştirilmelidir	12
	Devlet tarafından piyasa ve ürün denetimlerinin etkin bir şekilde yapılması. Piyasa denetimi sırasında yapılan analizlerin uzmanlaşmış ürüne özel laboratuvarlarda yapılması, tanınmış laboratuvarın analiz sonuçlarının kabul edilmesi	12
	TKDK ve benzeri destekleme kurumları, master plan içinde, sektörün bileşenlerine sezonluk değil, tam kapasite yılda 12 ay çalışabilecek bir modele destek vermelidir. Devlet üreticiye, sanayiciye ve sadece depolama için etkin ve denetlenebilir teşvikler vermelidir. Kayıtdışı üretim azaltılmalıdır.	12
	Tağışı önlemek açısından; pirina yağının tüketiminin teşvik edilmesi	12
	İç talepte bilinçli tüketici oluşması için tüketici eğitimi arzın oluşmasında etkili olacaktır	12

Tablo 3. Grupların Öneri İfadeleri (Devam)

Grup No	Öneri İfadesi	Puan
Grup 3 (Devam)	İyi bir tedarikçi olma durumunda olan ihracatçının önü, sosyolojik pazarlama (ürünün ülkeye göre pazarlanması) ile ve rekabetçiliği artırılmalıdır	12
	Devletin tüketimi arttırmak, zeytinyağı bilincini oluşturmak için kamu spotları hazırlaması ve sunması	10
	Zeytin ve zeytinyağında tadım eğitimleri artırılmalı, coğrafi bölgelerin altyapısı araştırılarak, aynı il ve ilçede bile olabilecek farklılıkların saptanarak kalite ve rekabetçiliğimizi artırmayız	10
	Sektörde strateji ve rekabet yapısı eğitim ile geliştirilmeli	10
	Devlet sektörün gelişmesi ve rekabetçi olabilmesi için master plan oluşturmali ve bunu ihtiyaca göre küçük değişiklikler ile revize etmelidir	10
	Yurtiçi ve yurtdışı markalaşmaya yönelik desteklerin verilmesi ve mevcut desteklerin arttırılması	10
	Sorun gibi düşünülen, Prina + karasu gibi yeterince değerlendirilemeyen yan ürünler için ortak çalışmalar teşvik edilmelidir. Atık olarak değerlendirilmeyip sanayiye kazandıracak projeler teşvik edilmelidir	8
	Ambalajlı ihracatın arttırılması için özel markalı (Private Label) ihracatın da destek kapsamına alınması	8
	Sektörün en önemli ilgilisi insan sağlığıdır, çevredir. Bu sektörler ile kolektif çalışma artırılmalıdır	8
	Üniversiteler ve enstitüler aracılığı ile üretici, sanayici ve tüketici eğitimlerinin düzenlenmesi, iç tüketimin arttırılması ve kalite bilincinin oluşturulması için öncelikle sağlık sektörü ile eğitim ve işbirliği ilkokuldan başlayarak tüm kesimlere eğitim verilmesi	8
	Sektörün doğru planlama yapabilmesi için rekolte tespit çalışmalarında modern ve bilimsel metodların kullanılması	8
	Zeytin ve zeytinyağı bilimsel çalışmalarının tek bünyede toplanıp farklı üniversite ve enstitülerin destek vermesi sağlanmalı, kurumlar arasındaki işbirliği arttırılmalıdır, bu işbirliği TKDK teşvik vb. desteklemelerin ön koşulu haline getirilmelidir	8
	İnsan kaynaklarının, eğitim kurumlarında sektöre çözüm olacak şekilde yapılandırılması gereklidir. Örneğin uzun süreli stajlar gibi	8
Grup 4	Zeytinyağına verilen prim yerine çiğ zeytine prim verilmesi ve bu suretle hem üretimin kayıt altına alınması ve hem de daha etkin destek sağlanması	16
	Zeytinyağın tek bir tip yağ olmadığı, farklı yöre/varyeteler dikkate alındığında çok farklı lezzetlerin bulunduğu ve tüketicilerin de bu farklılıkları bilerek onun seçimine gitmesi gerektiği dikkate alınarak bu yöndeki çalışmaların arttırılması	16

Tablo 3. Grupların Öneri İfadeleri (Devam)

Grup No	Öneri İfadesi	Puan
Grup 4 (Devam)	Zeytin üretim alanları sanayileşmeye ve maden işletmeciliğine açılmamalı	16
	İç piyasa tüketiminin artırılması için kamu spotları dahil tanıtım faaliyetlerinde devlet desteğinin sağlanması	16
	Atık yönetimi ile yapılmış Ar-Ge çalışmaları ve çözüm önerileriyle ilgili fizibilite planlama çalışmaları yapılarak uygun görülen çalışmaların sektörde uygulanması için kümelenme stratejisi oluşmalı	16
	Tağışış ve haksız rekabeti önlemek için devlet denetimlerini arttırmalı satış yerlerine de sorumluluk getirilecek denetlemenin etkin yapılması sağlanmalı	16
	UZZK, bu ürünün her aşamasında bileşenlerin üzerinde tepe görevi almalıdır. Yaptırımları ve istekleri Bakanlıkça da rağbet görmeli ve daha fazla görev vererek sektördeki etkinliğini ve denetiminin artırılması sağlanmalıdır. Böyle olursa fotoğraf karesindeki bireylerin konumları hem netleşir, hem de herkesin nerde durması gerektiği sağlanmış olur	16
	GTHB laboratuvarlarının İzmir, İstanbul, Bursa, Hatay, Adana, Kayseri gibi illerdeki ihtisaslaşmasının sağlanması ve etkin doğru analizlerin yapılması (Taklit ve tağışışın önlenmesine yönelik)	16
	Kümelenme stratejisinde 1-Ortak atık yönetimi 2-Stoklama şartlarının iyileştirilmesi 3-Bilgisayar ortamında stok yönetimi 4-Ortak sanal depo projelendirilmesi 5-Ortak laboratuvar kurma	16
	Zeytinyağı ve sofralık zeytinin sanayi ürünü olduğu görüşü doğrultusunda kayıt dışı üretimle ve satışla mücadele edilmesi, mutlaka markalı ve ambalajlı ürünlerin satışının sağlanması (GTHB denetimleri ile)	11
	Araştırma kuruluşları ile firmaların erişebildiği ortak proje havuzu sistemi kurulması	8

EKLER

Ek 1. Mevcut Durum Analizi – Önceliklendirmede Elenen Olumlu İfadeler

Grup No	Önceliklendirmede Elenen Mevcut Durum İfadesi	Puan
Grup 1	Yağ ve zeytin üretimi Türkiye’de artmaktadır	5
	Zeytinyağı üretim sürecinin sonunda pirina, karasu gibi farklı yönlerde değerlendirilebilecek son ürünlerin elde edilebiliyor olması	4
	Üretim teknolojisi kendini yenileyebilmiş ve yerli teknoloji ağırlık kazanmıştır	4
	Yöresel zeytin çeşitlerine talep artmakta ve bu konuda bilimsel araştırmalara hız verilmeye başlanmaktadır	3
	Medyanın ilgisi ürünün tanıtıma ciddi katkı sağlamaktadır	3
	Zeytinyağı üretimi yapan firmaların Ar-Ge çalışmalarına ilgileri artmaktadır	3
	Üretimde yerli çeşitlerin hakimiyeti pazarlamada farklı kapılar açabilmektedir	3
	Sektörün Ar-Ge ve inovasyon alanında insan kaynağı yetiştirmeye ihtiyacı vardır. Bu insan kaynağını yetiştiren kurumlar, konu ile ilgili bilinçlenme ile birlikte kendilerini geliştirmektedirler	3
	Sofralık zeytinde dünya lideri ülkelerin ülkemizin ve siyah zeytin tüketen Arap ülkelerinin ihtiyacı olan üretimi yapmaması bize olan talebi artırmaktadır.	3
	İç pazarda ürünlerimize talepler tanıtım ve eğitim artmasıyla artmıştır	2
	Sektöre odaklanmış akademisyen sayısı artmaktadır	2
	Zeytinyağını tüketmeyen ülkemizin içinde bir ülke nüfusundan daha fazla kişi olması potansiyel pazarları oluşturmaktadır	2
	Özel ve kamusal boyutta sektörün strateji geliştirmesi gerekliliği konusundaki farkındalık artmaktadır	2
	Kamu-özel-sektör çalışmaları artmaktadır	2
	Sanayi ve uluslararası ticaret alanında yetişmiş insan kaynağı vardır (Uluslararası alanda rekabet edebilecek kapasitede)	2
	Zeytinyağının toplum gözünde bir "Kültür" unsuru değeri taşıması. Türkiye’nin zeytinyağı kültür turizmindeki potansiyeli	2
	Üretici örgütü, ziraat odaları, dernekler, üniversiteler tarafından yürütülen üretici eğitim faaliyetleri	1
	Sektör uluslararası alanda (dünya üretim sıralaması düşünüldüğünde) oldukça rekabetçi ve başarılıdır	1
	Zeytinyağı üretiminde özel bölgelere sahibiz (özel mikroklima-zeytin sineği ilaçlaması yapılmaması gibi)	1
	Zeytinin kutsal bir ağaç olması (tüm din ve inançlarda)	1
	Zeytin ağacının peyzaj değeri	1
	Zeytin ve zeytinyağı konusunda yapılan bilimsel çalışmalar önemli bilimsel dergilerde yayınlanmaktadır	1
	Ulusal ve bölgesel kapsamda dernek ve STK’lar mevcuttur/yeterlidir	1
	Ambalaj sanayi sektörünün rekolte tahminlerine bakarak önceden pozisyon almaya başlaması	0

Ek 1. Mevcut Durum Analizi – Önceliklendirmede Elenen Olumlu İfadeler (Devam)

Grup No	Önceliklendirmede Elenen Mevcut Durum İfadesi	Puan
Grup 3	Çalıştay ve kümeleşme çalışmasının başlatılmış olması olumludur	5
	Yurtdışı fuar katılım ve pazar araştırma destekleri firmaların yurtdışına açılımlarını kolaylaştırmaktadır	4
	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı uluslararası değişen standartları ivedilikle tebliğe uygulamaktadır	4
	Ar-Ge kuruluşları sektörün sorunlarına yönelik Ar-Ge çalışmaları yapmaktadır	4
	Zeytinyağı üretiminde sıkım yapan işletme sayısının fazla olması üretimin hızlı ve kaliteli olmasını sağlıyor	4
	Sektöre öncelik veren birlik oda ve yerel yönetimler -hasat bayramı, hasat şenlikleri vs. düzenlemektedir	4
	Kaliteli, düşük asitli, temiz bir fabrikada üretilmiş zeytinyağına yönelik pazar giderek artıyor	3
	Hatay ve İzmir’de Zeytin Araştırma İstasyonları mevcuttur. Zeytinde Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı gerekli önemi Ar-Ge olarak altyapı sağlayarak göstermiştir.	3
	Bireysel kullanımlı tek kişilik makinaların artışı olumlu	3
	Küçük firma yapıları hızlı karar alma ve hareket etme avantajı sağlıyor. Firmalar arası işbirliği diğer sektörlere göre daha fazla	2
	Özellikle sofralık zeytinin etnik pazarların olduğu ülkelere ihracatı fazladır	2
	Sektörde basında haber ilan ve reklamların artması	2
	Zeytin Dostu Derneği’nin 2006 yılından beri ülke çapında ve dış temsilcilikleri ile zeytin üreten diğer ülkelerde farkındalık çalışmaları	2
	Özellikle Güneydoğu Anadolu Bölgesinde yeni ağaçlandırma çalışmalarının devlet tarafından desteklenmesi olumludur	2
	Bölgesel markalaşma artarak devam etmektedir	2
	Zeytinyağı müzelerinin varlığı olumlu	2
	Yan ürünlerin değer kazanması olumlu	2
	Ekipman ve teknolojiyi kullanabilecek elemanlara eğitim ve bu ekipmanların girdi-çıkartılarının analizleri ile verimli çalışma yolları ve kaliteli üretim geliştirilmelidir	2
	Zeytinyağına kıyasla sofralık zeytin tüketimimizin önemli seviyede olması	2
	Tüketicide her iki ürüne ait bilinç artmaya başlamıştır. Özellikle zeytinyağında sağlığa olan etkilerin bilinirliği arttıkça tüketim artış göstermektedir	2
	Televizyonlardaki yemek programları sayısının artması çok olumlu	1
	Tariş benzeri kooperatif oluşumları daha kurumsal marka özelliği sağlıyor	1
	Bölgelerde ulusal markalar bulunmaktadır	1

Ek 1. Mevcut Durum Analizi – Önceliklendirmede Elenen Olumlu İfadeler (Devam)

Grup No	Önceliklendirmede Elenen Mevcut Durum İfadesi	Puan
Grup 3 (Devam)	Son yıllarda eğitimli insanların zeytin sektörüne girmesi ile dernek, vakıf sayısı arttı. Tanıtım, pazarlama konusunda da ciddi araştırma içindeler. Sadece dernek değil vakıflar da mevcut.	1
	Sektörün yan sanayileri mevcut olup değişik ürün ve gıdalarda da yer almaktadır. (Tıp-Sağlık, Güzellik bakım, Temizlik vs.)	1
	Sektöre odaklı akademisyenler ve çalışmalar mevcut, üniversiteler açılmış bölümler ile nitelikli eleman yetiştiriyor	1
	Yeni uygulamaya alınan hazine arazilerinde zeytin ağaçlandırmaya izin verilmesi (kiralama ile)	1
	Yerli makine teçhizat sektörü vardır. Bilinçli Ar-Ge yapılmaktadır. Hammadde ekipman ve teknoloji yeterlidir	1
	Firmaların çoğunluğu ihracat alt yapısına uygun hale gelmiştir. Dış pazarlar hakkında fuarlara katılım sağlayarak bilgiler almakta ve bağlantılar kurmaktadır	1
	Sofralık zeytinde siyah zeytin tüketiminin yüksek olması iç piyasada yabancı firmaların satış yapmaması. Tüketimin artması	1
	Sektöre yönelik Gıda,Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nın ve devletin bir hedefi var Sektörün büyüme potansiyelinin farkında ve bu konuda çalışmalar yapıyor	1
	Zeytinyağında hammaddenin bulunduğu noktada üretim çok önemli. Bu anlamda üretim tesisleri dağınık bir yapıya sahip ve zeytinliklere en yakın noktada	1
	Sektör aslında sağlık sektörü ile çok ilişkilidir. Bu ilişki artırılmalıdır. Bilim adamlarının sağlıkçıların zeytinyağının sağlığa faydaları konusu artmalı. Zaten giderek artıyor	1
	Bölgesel olarak Urla-İzmir yöresinde tüketici bilinci yüksek. Genel olarak satın alma kriterleri -Düşük asit, -Bilinen yerde üretme, -Üretilen fabrika temizliği	0
	Hammaddelerin ürün mevsimi dışında da uygun kalite ile bulunabilmesi rekabetçiliği ve yeni pazarlara ulaşabilmeyi sağlayacaktır	0
	Küçük ailelerin üretimlerinde, girdi maliyetlerinin çok fazla olması nedeni ile, kayıt dışılık küçük aileler için olumlu olarak duruyor. Başka türlü ayakta kalamazlar	0
	Rakip yağların pazarlamasında "zeytinyağı"nın kullanılmaya çalışılması	0
	Ticaret Borsalarının fiyat deklare etme çalışmaları ve bilinci artmıştır	0
	Bizim butik üreticilerin güçlü yanı: Yurt dışına göre doğru uygulama ve sıkım tekniği ile kaliteli zeytinyağı elde etme imkanı fazla	0

Ek 2. Mevcut Durum Analizi – Önceliklendirmede Elenen Olumsuz İfadeler

Grup No	Önceliklendirmede Elenen Mevcut Durum İfadesi	Puan
Grup 2	Sektöre odaklanmış akademisyenler mevcuttur, ancak diğer paydaşlarla iletişimde, bilginin paylaşımında eksiklikler vardır	4
	Üreticiden çok düşük fiyata alınan ürün, tüketiciye ulaştığında fahiş fiyatlara varmaktadır	4
	Gıda zincirindeki izlenebilirlik çalışmalarının eksikliği	4
	Markalaşmanın az olması. Markalaşma için gerekli şartların ağır olması. Markalı ürün için girdi ürününün kalitesiz olması	4
	-Firmaların, enstitü ve araştırma merkezlerinin yeniliklere açık olmaması -Bilgi paylaşımının yetersiz olması -Üniversite ve özel sektör arasında iletişim eksikliği -Uzman danışman, özelleşmiş kurum eksikliği	3
	İç tüketimi arttırıcı teşvik uygulanması ya da devletin doğrudan tüketimi arttırıcı rol alması	3
	Zeytin ve kalite verimin artırılması için çalışmalar yetersiz	3
	Zeytinyağı tüketiminin düşük olması (ulusal anlamda)	3
	İnovatif bağlamda proje yarışmaları yapılmaması	3
	Girdi maliyetlerinin yüksek olması	3
	Pazarlama ve üretim konusunda desteklemelerin azlığı	3
	Tüketici bilinci eksikliği	3
	İç talep bölgesel nitelikte (zeytin üretilen bölgelerle sınırlı)	2
	Ar-Ge çalışma yetersizliği	2
	Düşük kurumsallık seviyesi	2
	Zeytin ve zeytinyağı atık suyu sorunu çözülmeli	2
	Zeytin ve zeytinyağı üretiminde yanlış bilinenler nedeniyle bir sene ürün alınıp bir sene ürün alınamamasından dolayı taleplerin karşılanamaması nedeniyle pazar kaybedilmektedir	2
	Zeytin ve zeytinyağı üretici firma yetkililerinin ortak çalışma için eğitilmesi, bilinç oluşturulması	2
	Türk zeytinyağı ve zeytinlerinin yurt dışında yeterince tanıtımının yapılmaması	2
	Yeterli markalaşma gerçekleşmediği için gerekli rekabet gücü oluşamamıştır	1
	Zeytin ve bileşenlerinin sağlık üzerine etkileri üzerine yeni güncel bir çalışma yok	1
	Uzman danışman eksikliği	1
	Özelleşmiş kurum ve araştırma eksikliği	1

Ek 2. Mevcut Durum Analizi – Önceliklendirmede Elenen Olumsuz İfadeler (Devam)

Grup No	Önceliklendirmede Elenen Mevcut Durum İfadesi	Puan
Grup 2 (Devam)	Sektörün sorunlarına bu amaçla kurulmuş enstitülerin yeterli çözüm üretememesi	1
	İnovatif yeni ürünler gelişmiyor	1
	Türkiye ulusal zeytin rekolte çalışmalarında, coğrafi bilgi sistemi yerine, kişilerin bilgi ve tecrübelerine dayalı görsel rekolte çalışmalarının yapılarak yanlış verilere ulaşılması. Doğru bilgilere ulaşmada yetersizlik	1
	-Bölgelere özgü belirlenmiş zeytin çeşitlerinin düzenlenmemiş olması ve bu fidanları üretecek üretici eksikliği -Dünyada yeni sistem olarak görülen (set tipi) süper entesif için mevcut çeşidimizin olmayışı	1
	Rakiplerimize göre yeterli devlet desteği yok	1
	Uluslararası anlamda zeytin ve zeytinyağı için hedef pazar/ülke araştırması yapılamaması	1
	Mono varyete (tek çeşit) elde edilen zeytinyağı yetersizliği	1
	Zeytinyağından olduğu gibi zeytine de pirim desteği verilmesi	1
	Erken hasat ve zeytinyağlarındaki farklı kalitelere destek eksikliği	1
	Bazı firmalar yeterli teknolojiye sahip değil	0
	Zeytinyağında tüketici bilinci yeterli düzeyde değildir. Markasız ve ucuz ürünlere eğilim vardır	0
	Zeytinyağı kalite sınıflarındaki düzenleme eksikliği	0
	İnovasyon ve Ar-Ge kapasiteleri çok düşük	0
	Aydın zeytinlerinin dağlık bölgede çok fazla yayılmış olması nedeniyle hem zeytin hem de zeytinyağı için kaliteli girdi ürünü elde edilememesi	0
	Uluslararası pazardaki rakiplerin işbirliği içerisinde olması ancak ulusal bazda birlikteliğin sağlanamaması	0
	İlgili ve destekleyici kuruluşların güven sağlamadaki yetersizliği ve işbirliği konusunda sıkıntıların yaşanması	0
	Sektör firmalarının kullandığı üretim teknolojileri yetersiz	0
	TKDK dahi ilgili uzmanların zeytin ve zeytinyağı üretimi hakkında bilgi sahibi olmaması	0
	Yetersiz inovasyon ve Ar-Ge için yetersiz destek	0
	Üretimin çok büyük kısmı doğal kaynaklı (Modern tarımdan uzak)	0

Ek 2. Mevcut Durum Analizi – Önceliklendirmede Elenen Olumsuz İfadeler (Devam)

Grup No	Önceliklendirmede Elenen Mevcut Durum İfadesi	Puan
Grup 2 (Devam)	Diğer zeytinyağı üreticileri pazara yakınlık, maliyetlerin düşük olması, verimlerinin yüksek olması gibi etkenlerle bizden önde. Bizim de bu yönde çalışmalar yapmamız gerek	0
	Avrupa Birliği mevzuatlarına uygun üretim yapılmamaktadır. Bu yurtdışı rekabet gücünü azaltmaktadır.	0
	Profesyonel yönetici istihdam edilmediğinden yönetim kapasiteleri düşük	0
	Akademisyenler arası işbirliği yetersiz	0
	Marka bilinirliğinin olmaması	0
	Sektördeki firmalar yeniliğe açık değil	0
	Sektör firmaları stratejik yönetimi yapamamakta bu da sektörde yer bulmada problem yaratıp pazar payını olumsuz etkilemektedir	0
	Zeytinyağı fabrika sahiplerinin yanlış bilgilendirmesi	0
	Üretim bölgelerinin küçük boyutlara bölünmüş olması ve toparlanamaması	0
	Üretilen ürün konusunda yanlış bilinen çok fazla doğru olması (kulaktan dolma doğrular). Bu yanlış olan bilgilerle üretimin yapılmaya çalışılması ve bunların değiştirilememesi	0
	Zeytinyağı için en önemli maliyetleri zeytin girdisinin, uygun koşullarda taşınamaması, depolanamaması, çıktı ürünün yani son ürünün uygun depolama şartlarının sağlanamaması	0
	Türkiye dış ticarete hakettiği yerde değildir	0
	Zeytin yetiştiriciliğinde beslenme ve hastalıklarla mücadelede yenilik takip edilmiyor	0
	Perakende yerine toptan ihracat	0
Grup 4	Sektörde üretici firmaların devlet tarafından yeterli derecede denetlenmemesi (hijyen, gıda zinciri)	5
	*İnsan kaynağı yetiştiren kurum yok *Tarımsal örgütlenme eksik *Mevcut tarımsal kooperatifler finans desteğinden yoksun	5
	Zeytin yetiştiriciliğinde zeytin sineği ve hastalıklarla mücadelede sorunlar vardır	5
	Devlet kurumları arasında yeterli işbirliği yok	5
	Devlet denetimlerinin yetersizliği	5
	Maliyetler artmasına rağmen zeytin ve zeytinyağı fiyatları yıllardır artmamaktadır. Sadece bu yıl ürün az olduğundan artmıştır	4
	Çiftçi örgütlenmesi (kooperatifleşme) oranı yetersiz	4
	Zeytinyağı depolama sorunu çok fazla	4

Ek 2. Mevcut Durum Analizi – Önceliklendirmede Elenen Olumsuz İfadeler (Devam)

Grup No	Önceliklendirmede Elenen Mevcut Durum İfadesi	Puan
Grup 4 (Devam)	Bölgesel varyetelerin öneminin ortaya çıkarılması yerine her yere Gemlik ekiminin yapılması	4
	İç ve dış pazarlardaki tanıtım yetersizliği	4
	İç piyasada tüketim çok düşük	3
	Zeytin ve zeytinyağı üreticisi pastadan yeterince pay alamamaktadır. Bu da üretimi düşüren etkenlerin en başında gelmektedir	3
	İhracatın dökme yapılması (markalı ambalajda 5 Lt'lik ambalajın desteklenmemesi)	3
	Pilot bölgeler seçerek ilaçlama, budama, hasat sıkım olmak üzere uygulama mevcut değil	3
	Devletin sektörün rekabet gücünü zayıflatan kanunları maalesef zeytin arazilerinden tutun da pazarlamaya kadar olan yönde yanlışları mevcuttur. Bunları giderememektedir	3
	Devlet tarafından zeytin ağaçlarının bakımları konusunda üreticiye eğitim verilmiyor	2
	Markasız iç tüketim çok yüksek	2
	Mevcut yasalarla zeytin yağının üretimi mümkün değildir. Kurum, kuruluş sektör arasında uyum yoktur	2
	Sofralık zeytinde gıda güvenliği tehlikesi yüksek (kontROLSÜZ üretim)	2
	Zeytin toplanması esnasında eski yöntemlerin kullanılması ağaç dallarına zarar vererek üretimi olumsuz etkiliyor	1
	Mevcut pazarlar zeytin ve zeytinyağının üretimindeki rakamları pazarlamaya yeterli değildir	1
	Mahsul miktarı yıllara göre değişkenlik gösteriyor	1
	GTH Bakanlığında zeytinyağı ihtisas laboratuvarı (il kontrol) yok	1
	Zeytin üreticisinin maliyetleri yüksektir. Üreticinin ürünü sattığı fiyat, maliyetlerini karşılamamaktadır	1
	Bölgesel markalar zeytin ve zeytinyağında mutlaka desteklenmelidir. Destekler yetersizdir	0
	Yasaların çıkarılması aşamasında sektördeki oyuncuların rol almaması bir takım aksaklıklara neden olmaktadır	0
	Zeytin ve zeytinyağının faydaları ile ilgili devlet tarafından tüketiciler bilinçlendirilerek tüketim (iç pazarda) artırılmalı	0
	Sektörel bileşenler arasında iş birliği, ortak vizyon ve misyon anlayışı yok	0
	Sektöre odaklanmış uluslararası akademik çalışmalar gerçekleştiren üniversitelerin sektörün çalışmalarına çok fazla katkısı bulunmamaktadır	0
	Bölgede TKDK'nın çalışmaları mevcut ama yeterli ve doğru bulmuyorum	0

Ek 2. Mevcut Durum Analizi – Önceliklendirmede Elenen Olumsuz İfadeler (Devam)

Grup No	Önceliklendirmede Elenen Mevcut Durum İfadesi	Puan
Grup 4 (Devam)	Üretici, tüketici, fabrikacı gibi sektörün tüm bileşenlerinde yeterli kalite bilinci yok	0
	Tüketicide zeytin ve zeytinyağı kültürü yok	0
	Çalıştaylarda kaliteye yönelik bir gelişmenin olmadığı görülmektedir	0
	Şimdiye kadar devletin sektöre yönelik bir politikası yoktur. Strateji hazırlanmış ancak uygulamada pratiğe sokulamamıştır	0
	Sektörün ihtiyaçlarına yönelik akademik çalışmaların sayısı ve kalitesi yetersiz	0
	Yeteri kadar markalaşamadık	0
	Zeytinyağında kaliteye ve ürün çeşitliliğine verilen önemin yetersiz oluşu, bu konuda tüketici bilincinin oluşturulmasında yetersiz kalması	0
	Zeytin üreticisine verim ve kaliteyi artırıcı eğitimler verilmeli	0
	Gerek üretici gerekse de sanayici (sıkım tesisleri) kalite bilincinin gelişmemiş olması	0
	Sadece zeytin ve zeytinyağının desteklenmesi yerine bunların yan ürünleri olan pirina ve karasuyun ekonomiye kazandırılması için çalışanlar da devlet tarafından desteklenmeli	0
	Ambalajlı firmalar düzenli hammadde tedarik edebileceği yapılar yok (TMO gibi)	0

Ek 3. Mevcut Durum Analizi – Konsolidasyonda Elenen Olumlu İfadeler

Grup No	Konsolidasyonda Elenen Mevcut Durum İfadesi
Grup 1	Bölgemizdeki bütün ticaret borsaları sektörümüzün sorunları ile ilgilenip çalışmalara katkı sunmaktadır
	Tüketici zeytinyağının özellikle sağlığa faydaları açısından daha bilinçli hale gelmektedir
	Bütün paydaşlarda kalite bilinci yükselmekte
	Tüketicinin zeytinyağına giderek artan ilgisi
	Zeytinyağında markalaşma hızla artıyor
	Zeytinyağı sektöründe üreticilerin örgütlenme kapasitesi ve bilinci
	Zeytinyağı talebi devamlılık arz ediyor
	Ulusal ve uluslararası ölçekte gelişmekte olan bir pazar yapısı vardır
	Fidan üretiminin %99,5 unun yerli üreticiler ve yerli çeşitler olması
	Zeytinyağının zorunlu (yağ olarak) tüketimi gerekliliği ürüne avantaj sağlamaktadır
	Sektörde yer alan güçlü üretim birliklerinin varlığı (ör. TARİŞ)
	Mevcut teknoloji parkı uluslararası alanda rekabet edilebilecek seviyededir
	Sektörde yerli teknoloji kullanımı giderek artmaktadır
	Firmalar markalaşma ve pazarlama alanında desteğe ihtiyaç duyarlar
	Gen kaynaklarının korunmasına yönelik çalışmalar hızla artmaktadır
	Ülkemizde ulusal ve bölgesel destek sağlayan zeytindostu derneği vardır. Kaliteli ve miktar artırıcı destekler vermektedir
	Firmaların; ihracat, pazarlama ve üretimin her kademesinde gün geçtikçe azalan oranda desteğe ihtiyaçları vardır
	Bölgemizdeki kalkınma ajansları ve TKDK'nın sektöre yönelik faaliyetleri ve katkıları her geçen gün daha da artmaktadır
	Tabiat şartlarına açık olmasına rağmen istikrarlı bir üretim düzeyi yakalanmıştır
	Sektörde son yıllarda (yerel ve ulusal boyutta) artmakta olan markalaşma çabaları
	Zeytinyağının üst seviye kalitede bir gıda ürünü (prestij) olarak da kabul görmesi
	İnsan kaynaklarını belirli ölçüde yerinde tutma politikası, insan kaynağına ihtiyaç var
	Yüksekokullar-üniversiteler zeytin ve zeytinyağı konusunda çalışmalar yapmakta, sektöre uzman sağlamalarla ara eleman ihtiyacını sağlayıcı düzenlemeler gerekli
	Türkiye'nin coğrafik yapısının zeytinyağında bölgesel kodlama yapmak anlamında oldukça elverişli ve zengin olması. Bu özellik Türkiye'yi dünyada "marka" olarak en bilinen ve yetkin ülke konumuna getirebilmektedir
	Zeytinin zeytin üreten bölgeler için hayatlarında başka hiçbir üründe olmadığı kadar yer edinmesi

Ek 3. Mevcut Durum Analizi – Konsolidasyonda Elenen Olumlu İfadeler

Grup No	Konsolidasyonda Elenen Mevcut Durum İfadesi
Grup 1 (Devam)	Türkiye’de sektörlü bir araya çalışma yapmaya sevk eden YABİTED Yağ Bilimi ve Teknolojisi Derneği mevcut olup, kamu sektörü, özel sektör ve üniversitenin bir arada çalışmasına imkan sunulmaktadır
	Sektöre odaklanmış akademisyenler mevcuttur. Üniversitelerin gıda mühendisliği bölümleri konu ile ilgili derinlemesine çalışmalar yürütmektedir
	Son yıllarda üniversitelerde Türk zeytin ve zeytinyağları konusunda araştırmalar artmaktadır
	Sektöre yönelmiş akademisyenler vardır. Üniversitelerin yeniden yapılanmaları ile üniversite destekli projeler, dernekler mevcuttur. Bu nedenle artık-kamu-üniversite sektör el ele çalışmakta
	Bölgemiz markalaşmada her geçen gün daha iyi noktalara gelmektedir
	Ürünle ilgili tüketici bilinci yükselmektedir. Tüketicinin satın alma kriteri zeytinyağının üretildiği bölge olabilmektedir
	Uluslararası rekabette bize göre avantajları; Devletten aldıkları destekler ve vergi indirimleri
	Devletin sektörle ilgili destekleri vardır
	Her geçen gün tüketici bilinçlenmesi artmaktadır
	Doğrudan zeytin ve zeytinyağı sektörüne yönelik olmamakla birlikte devletin zeytin ve zeytinyağı kümelerine yönelik de destekleri mevcuttur. (Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesi Desteği)
	Firmaların ihracat, markalaşma ve pazarlama alanında alabileceği devlet destekleri mevcuttur. -Pazar araştırması desteği -Marka Desteği (Ekonomi Bakanlığı)
	Coğrafi işaretleme konusunda kanun ve yönetmelikler uygulanmaya başlamıştır
	Zeytinde Ar-Ge fonu oluşturulması zor değildir
	Sektörümüz ambalaj sanayi ile direkt olarak ilintili olup ihracatın yüksek olduğu dönemlerde ambalaj planlamasında sıkıntılar çekmeye devam etmektedir. Ancak sanayiciler rekolte tahmini ile daha erken talepleri görmektedir
Grup 3	Sektöre odaklanmış araştırma enstitüsü mevcut
	Sektöre odaklanmış akademisyenlerin ve danışmanların bulunması özellikle üniversiteler, enstitüler ile ortak projeler gerçekleştirilmektedir
	Üretimden tüketime normal koşullarda çok önemli teknolojik, hijyenik, akademik problemler vardır
	Çağdaş zeytin hasat teknolojilerinin kullanımı başlangıç aşamasındadır gelişmektedir
	Zeytinyağının sağlığa olumlu etkileri görsel ve yazılı basında anlatıldıkça tüketim artıyor. Türetici daha kaliteyi zeytinyağını istiyor
	İyi Tarım uygulamaları, Makinalı hasat artış göstermektedir
	Zeytin üreticilerine eğitim faaliyetlerinin başlatılması olumludur önemlidir

Ek 3. Mevcut Durum Analizi – Konsolidasyonda Elenen Olumlu İfadeler

Grup No	Konsolidasyonda Elenen Mevcut Durum İfadesi
Grup 3 (Devam)	Üründe halen doğrudan üreticiden, pazardan alma eğiliminin doğrudan fabrikadan alınabilecek şekilde dönüştürülebilmesi ve üretici fabrikaların (değirmenlerin) buna göre organize edilmeleri zeytinyağı iç talebini doğru yönde artırır, taşıması azaltır. Kayıt dışı azalır
	Sektör firmaları arasında işbirlikleri bulunmakta, aralarında bilgi alışverişi yapılmaktadır
	Kalkınma ajanslarının sağladığı hibe destek uygulamaları olumludur
	Tüketici bilinci son yıllarda daha da artmıştır
	Zeytin sıkım tesisleri üretim teknolojilerini genellikle yenilemişlerdir
	Zeytincilik araştırma enstitüsünde yeterli bilgi donanımlı akademisyenler mevcut. Yardım istediğinde bilgi yardımı yapıyorlar
	Sektöre odaklanmış akademisyenler ve danışmanları çeşitli yarışma ve etkinlikler düzenleyerek artırabiliriz
	Sektöre odaklanmış danışman ve akademisyenler mevcuttur (devlet, üniversite, özel)
	Üretimde kalite giderek artıyor. Katma değeri yüksek ürün miktarı (oranı) artıyor
	Sektör firmaları özellikle zeytinyağı makinaları üreten yerli firmalar güncel teknolojiyi takip ediyor
	Bölgelerde giderek markalaşmalar artıyor
	Artan bir iç talep var bu anlamda dar olan değil büyüyen bir pazar yapısı mevcut
	Sektör 120 ülkeye ihracat yapma becerisine sahiptir
	Yüksek teknolojiye sahip yerli yağ sıkma tesis makine üreticilerinin var olması
	Devlet zeytin ve zeytinyağı sektörünü anlamaya başlamıştır, çalıştay bu anlamayı hızlandıracak ve sonuçları sektöre yansıyacaktır
	Sektör, makine sektörü, ambalaj, pazarlama sektörü ile ilişkilidir en kritik olanı makine sektörüdür
	Ege bölgesinde Aydın Belediyesinin başlattığı “Zeytin hasat şenliği” önemli bir sosyal sorumluluk projesidir
	Ambalaj sektörü uygun maliyetli ambalaj tedarik edebilmektedir. Ambalaj çeşitliliği mevcuttur
	Ulusal ve bölgesel dernekler var ve faal olarak fikir üretiyorlar. Sektörün geleceği ile ilgili bu dernekler çalışmalar yapıyorlar
	Sektörde Ar-Ge birimleri kurulmakta ve önem verilmektedir
	Kalkınma Ajansları ve GTHB tarafından teşvik verilmektedir
	Firmaların ihracat markalaşma ve pazarlama konularında desteğe ihtiyaçları var. Üretim kapasitesi yeterli ancak iyileştirme yönünde ihtiyaçları var. Yeteri kadar üretim yapan firma mevcut
	Uluslararası standarda makine ve ekipmana uygun fiyatta ulaşma imkanı vardır
	Zeytinyağı sistemleri üreten yabancı firmaların Türkiye’deki yatırımcılar tarafından benimsenmemesi, pazarda yer alamamaları olumludur

Ek 4. Mevcut Durum Analizi – Konsolidasyonda Elenen Olumsuz İfadeler

Grup No	Konsolidasyonda Elenen Mevcut Durum İfadesi
Grup 2	Devlet desteği yok
	İç ve dış pazarda satış yapabilme eksikliği
	İç tüketim açısından zeytin ve zeytinyağı bölgeleri dışındaki bölgelerde zeytin ve zeytinyağının tanınmaması veya yanlış tanınması
	Devletin sektöre desteği yetersizdir. Zeytinlik alanların varlığını tehlikeye atan kararlar alınmıştır
	Tanıtımda yetersizlik olduğunu düşünüyorum
	Kurumsal kimlik yok
	Kalifiye eleman yetersizliği
	Üreticiye karasuyun bertaraf edilmesi konusunda gerekli bilinç, eğitim, yardım verilmemiştir
	Firmalar arasındaki işbirliği çok az, yada hiç yok
	Sanayi-üniversite işbirliği yeterli düzeyde değil
	Tüketicinin iç piyasada markasız ürünleri tercihi, ucuz ürünleri tercihi, zeytinyağında yapılan tağşiş
	Küçük üretici kaliteli ürün üretmemektedir. Daha fazla verim alabilmek için uygun olmayan hammadde ile uygunsuz koşullarda üretim yapılmaktadır
	Ar-Ge çalışmaları yetersiz, araştırmacılar yeterince desteklenmiyor
	-Yeterli tüketici bilinci oluşmamıştır -Satın almada kaliteden çok fiyat ön plana çıkmaktadır
	Sektördeki denetimin azlığı ve standartlar dışındaki ürünlerin üretilerek satışa sunulması. Bu ürünlerin ucuz olması nedeniyle tüketicinin bu ürünleri tercih etmesi
Grup 4	Sektöre odaklanmış uzman kişiler ortak çalışmaya hazır değil
	Sektörde uçuk yeni fikirler çıkmıyor
	Kalifiye eleman sıkıntısı var
	Kurumlar arası işbirliğinin yetersiz oluşu
	Zeytinyağı asit oranının düşürülmesine yönelik Ar-Ge çalışması yok
	Ar-Ge inovasyon yeni tekniklere bakış çok yetersiz
	Kurumsallık seviyesi çok düşük
	Ar-Ge çalışmalarındaki yetersizlik
	Zeytin ve zeytinyağı bölgesel farklılıkların mutlaka ön plana çıkarılması gerekmektedir. Bu konuda yetersiz
	Devletin rekabet gücü yeterli değildir. Hayır Yeterli araştırma mevcut değildir Evet
	Zeytinyağında gelişimi önünde en büyük engel karasuyun değerlendirilememesi

Ek 4. Mevcut Durum Analizi – Konsolidasyonda Elenen Olumsuz İfadeler

Grup No	Konsolidasyonda Elenen Mevcut Durum İfadesi
Grup 4 (Devam)	Düşük verim ve zeytinlerin hasat vs. maliyet yüksekliği
	Sektör üyeleri arasında ciddi boyutta misyon-vizyon-strateji farklılıkları var
	Üretim kapasitesini artırmak için devletin üreticilere yönelik bilgi desteği eksiği var
	Zeytinyağı sektöründe kapasite fazlası yatırım var
	Yeteri kadar devlet desteği yok
	Üreticinin elindeki ve deposundaki zeytin ve zeytinyağı saklama kapları yeterli değildir. Muhakkak üretici çelik tanklarla depolamada yeterli desteği bulmalıdır
	Zeytinliklerin maden çıkartılmasına açılması
	Sektördeki STK' lar yeterli değil. İşlevleri daha da geliştirilmeli
	Sektör firmalarının stratejik yönetim kapasitesi yeterli değildir böyle bir çalışma ile ilerisini görececeklerini zannetmiyorum
	Zeytinyağında markalaşma eksikliğinden kar marjı düşük olmaktadır
	Sektör üniversite işbirliği henüz istenilen seviyede değil
	Zeytinyağı sınıfları tüketicinin kafasını karıştırmaktadır
	Bölge zeytinyağı ve zeytinde markalaşma yeterli değildir. Yeterli olabilmesi için desteklere ihtiyaç vardır. Bu çalışmalar destek görmemektedir
	Yüksek girdi maliyetleri
	Zeytinyağı sektörünün sürdürülebilirliği konusunda büyük sıkıntıları var (Karasu-Pirina)
	Sektörün en yüksek maliyet unsurlarının içinde gübre vardır. Fiyatlar muhakkak makul seviyelere çekilmelidir.
	Mazot çok yüksektir. Bu fiyatlarla çiftçinin mazotu kullanması zordur
	Zeytinyağının az olduğu yıllar pazar kaybı ve tağşişin artması
	Destekleme adına çıkarılan kanunlarda yanlış uygulamalara bir sonuç bulunamamış, bulunsa bile geç kalınmıştır. Örneğin zeytin çeşit ekimlerinde
	Gemlik zeytinin her yerde düşük olması ve bölge ile uyum yapmış kalitelerin teşvik edilmemesi
	Sektörde müthiş bir kayıt dışılık vardır. Bu hem zeytinyağında, ama daha fazlası zeytindedir.
	Sofralık zeytinde merdiven altı çok yaygın ve çok sorunlu
	Girdi koşulları yetişmiş insan gerekli
	Firmalar küçük ölçekte ve firma sayısı çok fazla (Aşırı rekabet)
	Kurumsallık seviyesi çok düşük
	Haksız rekabet fazla
	Kurumsallık oranı çok düşük
	Karasu/çevre sorunları

Ek 4. Mevcut Durum Analizi – Konsolidasyonda Elenen Olumsuz İfadeler

Grup No	Konsolidasyonda Elenen Mevcut Durum İfadesi
Grup 4 (Devam)	Şimdiye kadar yapılmış benzer çalışmalarda reel sonuçlar ortaya çıkmaması ilgisizlik oluşturmuştur
	Sorunların çözümüne yönelik doğru bakış açısına sahip değiliz
	Zeytin ve zeytinyağı üretim aşamasında tarımsal mekanizasyon yeterli değildir. Ciddi bir şekilde desteklenmelidir
	Sektörel oyuncuların bilgi ve entelektüel birikim eksikliği
	Rekabet şartları oluşturulmalı. Girdi koşullarında hammaddeye destek verilmeli. Kaliteye yönelik çalışma yapılmalı. Devlet yasa yaparken üretici tüketici fabrikacı bilgilendirilmeli
	Mevcut yasalarla zeytinyağı fabrikasının çalışabilmesi mümkün değildir. Bu yasalar yeniden gözden geçirilmeli. Üretici, üniversite, ilgili kurum ve kuruluşlar arasında uyum sağlanmalı
	Toplumsal anlamda olduğu gibi sektörde işbirliği konusunda eğilimi yok
	Denetim çok yetersiz
	İç tüketimdeki düşük miktar
	Devletin sektörün gücünü artıran uygulamaları ve kanunları mevcut olmadığı gibi, Bakanlık maalesef çıkarılmak istenilen kanunlarda zeytin üreticisini koruyamamaktadır
	Tüketicilerde zeytinyağı farkındalığının artması
	Zeytin sıkma tesislerinde atıl kapasite mevcut
	Zeytin, zeytin fidanı, kalite, pazarlama üretim tek sütuna indirgenmeli, bu tür çalıştaylar belli sütunlar üzerinde yoğunlaşıp sonuç üretebilmeyiz.
	Zeytinyağı üretiminde maalesef girdi fiyatları çok yüksek bulunmaktadır. Sürdürülebilir tarımda bu fiyatlarla zeytin üreticiliği yapmak zordur
	Zeytinyağı kültürünün gelişmemesi, tüketicinin fiyata duyarlı oluşu
	İleri teknoloji kullanan firma sayısı azdır. Karasu ile ilgili sorunlar çözülmelidir
	Firmalar arası fikir alışverişi yapmaya yönelik toplantılar yeterli değil
	Odaların borsaların firmalara yararı vardır, diyaloglar sıklaştırılmalı
	İç ve dış pazarlarda markalaşma sorunu

Ek 5. Öneri Geliştirme Çalışması – Konsolidasyonda Elenen Öneriler

Grup No	Konsolidasyonda Elenen Öneriler
Grup 1	Tüketicinin kamu spotu vb. uygulamalarla bilinçlendirilmesi
	Üretimde en fazla gider kalemini oluşturan hasat ile ilgili makineli hasat teşviğinin artırılması
	Tüketicide zeytinyağı konusunda bilinçlendirme çalışmalarının artırılarak zeytinyağında bağımlılıklarının artırılması gerekir
	Karasu konusu ile ilgili yurt çapında standart bir uygulamanın yapılması
	Markalaşmanın faydaları konusunda üreticilerin bilgilendirilmesi
	Üretici ve sanayicilere düzenli olarak eğitimler verilmesi
	Zeytinin sağlık açısından önemi, önce kendi insanımızın kullanmasının sağlanması. Yani iç tüketimin artırılmasına yönelik çalışmalar hızlandırılmalı
	Bütün destekler ürün üzerinden verilmektedir. Oysa zeytinde böyle değildir. Zeytine destek kg bazı 50 kuruş ile verilmesi durumunda dünya ticaretindeki pazar payımız artacaktır
	Kaliteli ürün yetiştiren üreticiye daha fazla destek verilerek üreticilerin teşvik edilmesi
	Zeytin ve zeytinyağında kalite artırımını sağlamayı amaçlayan çalışmaların desteklenmesi
	Markalaşma, coğrafi işaretleme konularını kalite ve güven olgularıyla birleştirilerek desteklenmesi
Grup 2	Kaliteli zeytinyağı üretimi için; üreticilerin zeytin bahçelerinin bakımı ve özellikle hasat konularında eğitimi
	Denetimler fazlaştırtılarak kayıt dışılık ve taşşış önlenmeli
	Yeni ürün geliştiren firmalara (süresi ürüne göre değişmekle beraber) yurtdışı ve yurtiçi ücretsiz fuar katılımı hakkı verilmeli, belirli bir süre (1-3 yıl) o ürüne ait vergilerde muaf tutulmalı
	Zeytin karasuyunun değerlendirilmesine yönelik çözümler üretilmesi
	Türkiye'nin zeytin ve zeytinyağında araştırma ve geliştirme yapan öncü ülkelerden biri haline gelmesi
	TV' llerde zeytinyağının kamu spotu olarak dönmesi
	Üreticiler üretim ve diğer bütün konular hakkında bilinçlendirilmesi için eğitilmelidir
	Devletin çiftçiyi ve üreticiyi destekleyecek önlemler alması
	Mevcut laboratuvarlar taşşışı saptayabilecek şekilde teknik yönden donanımlı hale getirilmelidir
	Zeytinyağında taşşışı minimuma düşürmek için çeşitli bölgelerde zeytinyağı analiz laboratuvarları kurulmalı (Analizler zorunlu hale getirilmeli)
	Devletin denetlemelere daha çok önem vermesi gerekiyorsa özel sektör ve STK' lardan bu konuda destek alması
	Kanunların zeytin ve zeytinyağını koruyacak hale getirilecek şekilde düzenlenmelidir
	Yeni ürün geliştirmede isteyen firmalara inovasyon ve Ar-Ge için hem maddi destek, hem de danışman desteği verilmeli

Ek 5. Öneri Geliştirme Çalışması – Konsolidasyonda Elenen Öneriler

Grup No	Konsolidasyonda Elenen Öneriler
Grup 2 (Devam)	Tüketici seminerleri: Türkiye'nin tüm bölgelerinde zeytinyağı tüketimine yönelik çalışmalar yapılması (Devlet, özel sektör ve medya yardımı ile)
	Zeytin ve zeytinyağının ülke genelinde tüketilmesi için tanıtım ve bilinçlendirme çalışmalarına ağırlık-hız verilmelidir
Grup 3	Zeytinyağı tağşiş denetimleri için 1-Belediyelere yetki verilsin 2-İşletme kayıt numarası olmayanlar da denetlensin
	Zeytinde sinek mücadelesi için tuzaklar ağaç sayısına göre bedava dağıtılsın
	Köylü zeytinyağını ambalajlı satarken kendi adını, köyünü ve telefonu kap üzerine yazsın
	Zeytinyağı ihracatında 5 litre, 2 litre ve 1 litre aynı teşvikte alsın çok yağ tüketen cezalandırılmasın
	Sektörde öncelikle -Bilgi -Markalaşma -Pazarlama konusunda desteğe gereksinim mevcut Global bilgi, kaliteyi artırmak için önemli
	Tağşiş için Belediyelerde laboratuvar hizmeti verilsin
Grup 4	Zeytinyağı fabrikalarının çalışma süresin kısa olmasından dolayı maliyetlerin yüksek oluşu
	2 fazlı pirinayı işleyecek tesis şu an ülkemizde mevcut değildir, sektör açmaza itilmektedir
	2 faz dayatmalarının gerçekçi olmadığı tam aksine ileride içinden çıkılmaz sorun olarak karşımıza çıkacağı unutulmamalı
	Zeytin ve zeytinyağında çok farklı sesleri aza, öze indirmek, ortaya çıkan ana temaları devlet politikası haline getirip sektörün belirli kurallar içerisinde kalmasını sağlamak
	Ambalaj çeşitliliğinin artırılması. Koyu cam şişe üretimi için Anadolu cam teşvik edilmeli
	Kayıt dışı çalışmanın sektöre verdiği zararın önlenmesi
	Karasu sorunun çözümünde devlet öncelikli davranmalı
	Okullarda (anaokulundan başlayarak) çocuklara zeytin ve zeytinyağının faydaları anlatılmalı ve tüketime teşvik edilmeli
	Denetim arttırılarak kayıt dışı çalışan firmalar belirlenmeli ve haksız rekabetin önüne geçilmelidir
	*Kayıt dışı ve denetim ağının kurulmasıyla devletin vergi kayıpları önlenebilir. Burda kayıt dışında önlemin adı primdir. Prim hem zeytine hem zeytinyağına ayrı ayrı uygulanmalıdır *Denetim ağının hem vergi yönü vardır hem de gıda kodeksinin uygulanması hem de coğrafi işaretlerin uygulanması tüketicinin bilinçlenmesini de beraberinde getirecektir. Çünkü tüketici ne alacağını ve hangi markayı tüketeceğini bilecektir

Ek 5. Öneri Geliştirme Çalışması – Konsolidasyonda Elenen Öneriler

Grup No	Konsolidasyonda Elenen Öneriler
Grup 4 (Devam)	Üreticimizi, sıkımhaneleri bilinçlendirerek yurtiçinde yenebilir yurt dışında pazarlanabilir kalitede ürün elde etmenin formülünü bulmalıyız
	Sektörün geleceği ile ilgili kapsamlı toplantılar yapıp bir yol haritası çizilmeli ve bu yol haritasına kesinlikle riayet edilmeli
	İhracat kontrollerinde TS 341 değil TGK zeytinyağı ve pirina yağı tebliğinin referans alınması
	Sektörle ilgili istatistiki veriler yetersiz olduğu için politikaların belirlenmesinde ve yol haritasının çizilmesinde düzgün yol alınamamaktadır. İyi bir envanter çalışması yapılmalıdır
	Tüketicinin anlayabileceği ve benimseyeceği sofralık zeytin ve zeytinyağı sınıfları belirlemek
	Zeytin üreticisi bölgelerle sofralık zeytin ve zeytinyağı fabrikaları için ihtisas organize sanayi bölgelerinin oluşturulması
	İç tüketimin artırılmasına yönelik devletin de içinde yer alacağı çalışmalar gerçekleştirilmeli, tanıtım vs. düzenlenmeli
	Üretici, fabrika, tüccar ve sanayicilerde kalite bilincinin oluşturulması için eğitimlerin yaygınlaştırılması
	Zeytinyağı sektörünün sürdürülebilir bir üretim sistemine dönüşmesinin sağlanması için atık ve artık ürünlerin faydalı hale getirebilecek yapılmış yapılmakta olan Ar-Ge çalışmaları incelenmeli
	Üretici maliyetleri, piyasa fiyatları dikkate alınarak olması gereken prim miktarı belirlenmelidir
	Toplumsal her kesiminin (üretici, çalışan, tüketici) zeytinyağının kalitesi, faydaları konusunda bilinç düzeyinin artırılması için enstitü, odalar, vakıflar vs. tarafından eğitimler düzenlenmeli
	İç piyasa tüketimlerini arttırmak için bakanlıklar arası (Gıda, Sağlık, Milli Eğitim, Gümrük Ticaret, Kültür) koordinasyon ile eğitimlere başlanması ve zeytin zeytinyağı kültürünün verilmesinin sağlanması
	Zeytinin yağa işlendikten sonra kalan pirina ve karasuyun değerli ürün haline getirme ile ilgili Ar-Ge çalışmaları desteklenmeli
	Sıkımhaneler konusunu ele alıp her köyde 3-5 fabrika yerine alt yapılarının oluşturmuş hijyene, teknolojiye önem veren işletme modeli yaratmalıyız
	Zeytin sıkma tesislerinin karasu ve pirina sorununa yönelik sektör/üniversite/bakanlık işbirliği içerisinde somut projeler üretilerek gerekli önlemler alınmalı ve konuda sektörün önü açılmalıdır
	Zeytinyağı fabrikalarının sayısı ve teknolojileri artık yeterlidir. Sayı belirli bir seviyeye gelmiş olup burada tutulmalıdır. Ancak fabrikalara ek bağlantılar yapılarak değerlendirilemeyen ürünler de değerlendirilmelidir ve karasuyun da bu konseptte değerlendirilecek çevre sorunlarının da halledilmesi yoluna gidilmelidir
	Karasu ve pirinanın çevre açısından zarar değil fayda sağlanabilmesi için koordinasyonun sağlanarak değerlendirilmesi

Ek 5. Öneri Geliştirme Çalışması – Konsolidasyonda Elenen Öneriler

Grup No	Konsolidasyonda Elenen Öneriler
Grup 4 (Devam)	Zeytinyağı tadım kaynaklarının artırılması, iç piyasada tüketilmesi
	Sıkımhanelerin mevcut alt yapıları tespit edilmeli, günümüz şartlarına uyarlanması için devlet yeterli desteği sağlamalı
	GTHB bünyesinde akredite tadım panellerinin oluşturularak zeytinyağı denetimlerine duysal özelliklerin de ilave edilmesi
	Küçük çiftçilerin birleşmesini teşvik edecek kümelenmiş çiftçilere özel destek programı
	Geleneksel/zeytin bahçelerinin desteklenerek verimliliğin artırılması
	Sektörün zeytinden ve ağacından üretilen her mamulü veya yarı mamulü piyasaya girdiğinde ülke ekonomisi kazançlı çıkacak, bu ürünle ekonomik değer kazanacağından bir katma değer yaratılmış olacak ve sektöre daha fazla üretici mamulü toptancı, perakendecinin girmesi sağlanarak bu ürünün hem üretim aşamasında, hem de tüketim aşamasında ilgi ve alaka daha fazla oluşumunu sağlayacaktır
	Üretici mutlaka bu pastadan hakkını almalıdır. Hakkını almazsa üretim olmazsa diğer bileşenler ayakta duramazlar. Bu göz ardı edilmemelidir
	Devlet desteği üreticiden satıcıya kadar olan tüm zincir ve mümkün olduğunca ihtiyaca cevap verecek oranda olmalı
	Devlet desteklerinin artırılması ve zeytine prim ödenmesi
	Önemli bir sorun olan (zeytinyağı) atık yöntemini birlikte çözebilmiş olmak diğer konularla da birliktelik bilinci ve arzusunu artıracaktır. Bu arzu ve istek bölgesel markalar oluşmasına kadar giderecektir
	Kamu problemlerinin çözülmesi veya bertaraf edilmesi
	Sofralık zeytin ve zeytinyağının değil sadece çiğ zeytin meyve müstahsil makbuzu ile satılabilmesi
	İtalya ve Yunanistan gibi ülkelerin çözemediği zeytinyağı atık yönetiminin çözülmüş olması uluslararası platformda ülkemize prestij sağlayacaktır

Ek 6. Katılımcı Listesi

S.No	Ad ve Soyad	Kurumu / Görevi
1	A. Alaattin ELDELEKLİ	Aydın Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müd. / Mühendis
2	Abidin TATLI	Zeytin Dostu Derneği /
3	Ali Yılmaz DİKER	Edremit Ziraat Odası /
4	Aydın ŞENSAL	Ayvalık Ticaret Odası /
5	Burcu KESER	Aydın Ticaret Borsası / Lab. Müdürü
6	Doç. Dr. Banu ÖZEN	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü / Gıda Mühendisi
7	Dr. Hakan HEKİMHAN	ETAİE Bitki Sağlığı Ege Tarımsal Bim. Bşk. Araş Ens. /
8	Emre UYGUN	Ege Zeytin ve Zeytin Yağ İhr. Brl. / Başkan V.
9	Ercan TÜRKTEMEİ	Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı BÜGEM / koordinatör
10	Hakkı ÇETİN	Tariş Zeytinyağı Birliği / Strateji danışmanı
11	Halil SELÇUK	Küp Yağ A.Ş. / Şirket Ortağı
12	Hasan KÖŞKLÜ	Tariş Zeytinyağı /
13	Hatice Şafak BOZKIR	Ekonomi Bakanlığı /
14	Işıl ÇİLLİDAĞ	Tariş Zeytinyağı /
15	İlker ALTIOĞLU	HAUS Santrifüj Teknolojileri /
16	İsmet BOZKURT	Ayzeyder /
17	Kaya YAĞCI	Girişimci
18	Levent DOĞRUYOL	Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı BÜGEM /
19	Levent KÖSTEM	KOSTEM Zeytinyağı Müzesi /
20	Mahmut BAYDAR	Aydın Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müd. / Şube Müdürü
21	Mehmet ŞENGÜN	Aydın Ticaret Odası / G. Komite Başkanı
22	Melih DALGAR	Kızılgüney Zeytincilik Ltd. Şti. /
23	Meltem ZENGİN	S.S. Tariş Zeytin ve Zeytin Yağı TSK Birliği /
24	Metin ÖZDUYAN	Dünya Naturel Tarım Hastanesi /

Ek 6. Katılımcı Listesi (Devam)

S.No	Ad ve Soyad	Kurumu / Görevi
25	Murat KÜÇÜKÇAKIR	Edremit Zeytincilik Üretim İst. Müd. /
26	Mustafa ALHAT	Alhatoğlu /
27	Orhan KATI	GTHB-BÜGEM /
28	Özcan KOKULU	Gödençe Tar. Kal.Koop. Bşk. /
29	Prof. Dr. Figen TOKATLI	İzmir Yüksek Teknoloji Enstitüsü / Gıda Müh.
30	Rahmi BALSARI	Balsarı Yağ Sanayi /
31	Salih CANSIZ	Aydın Ticaret Odası / Meclis Üyesi
32	Uğur VURAL	ETHB BÜGEM /
33	Ümmühan Tibet	UZZK /
34	Z. Tuncay Akyel	Polat Makina / Genel Müdür

Ek 7. Çalışma Programı



Zeytin ve Zeytinyağı Sektörü
Ulusal Kümelenme Stratejileri Geliştirilmesi Projesi
İzmir Ortak Akıl Platformu® Çalışma Programı
(23 Ekim 2014)
UTAEM, İzmir

09:30-10:30 Açılış ve Projenin Tanıtımı

10:30-11:15 Sektör SWOT Analizi – Fikir Üretme Çalışması

11:15-11:45 Çay/Kahve Arası

11:45-12:30 Sektör SWOT Analizi – Birleştirme Çalışması

12:30-13:30 Öğle Yemeği

13:30-14:30 Sektör SWOT Analizi – Diğer Gruplara Katkı Çalışması

14:30-15:00 Sektör SWOT Analizi – Önceliklendirme Çalışması

15:00-15:30 Çay/Kahve Arası

15:30-16:00 Paylaşım

16:00-16:30 Değerlendirme ve Kapanış

Ek 8. Toplu Çalışma Fotoğrafı

